

4

Netcongestie en elektriciteitsnet

Netcongestie en elektriciteitsnet

Aan de orde is het **tweeminutendebat Netcongestie en elektriciteitsnet (CD d.d. 22/04)**.

De voorzitter:

Ik heropen de vergadering. We zijn toe aan het tweeminutendebat Netcongestie en elektriciteitsnet. Ik heet de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat van harte welkom. Ik heet de leden welkom, maar ook hun ondersteuning en anderen die dit debat volgen. Tien leden hebben zich ingeschreven. Als eerste geef ik het woord aan de heer Van den Berg namens JA21.

De heer **Van den Berg** (JA21):
Ik heb drie moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat netcongestie woningbouw in diverse regio's belemmert en ontwikkelaars kan doen uitwijken naar locaties waar wel netcapaciteit beschikbaar is;

constaterende dat netneutrale wijken kunnen helpen om woningbouw in congestiegebieden toch door te laten gaan;

overwegende dat de meerkosten hiervan niet mogen worden afgewenteld op woningzoekenden, gemeenten of lokale belastingbetalers;

verzoekt de regering om samen met decentrale overheden, netbeheerders en marktpartijen de meerkosten van netneutrale woningbouw in beeld te brengen, vast te stellen wie deze redelijkerwijs moet dragen en welke bijdrage van het Rijk nodig is;

verzoekt de regering de Kamer voor Prinsjesdag 2026 verschillende uitvoerings- en dekkingsopties voor te leggen, zodat de Kamer hierover kan besluiten bij de behandeling van de rijksbegroting 2027,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van den Berg en Grinwis.

Zij krijgt nr. 648 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat circa 15.000 bedrijven en instellingen wachten op transportcapaciteit;

constaterende dat prognoses van de elektriciteitsvraag direct doorwerken in netcongestie, wachttijden, investeringsbeslissingen en nettarieven;

constaterende dat het finale elektriciteitsgebruik volgens het CBS in 2024 rond 105 TWh lag, terwijl de KEV 2025 uitgaat van 136 TWh in 2030 en het TenneT-pad richting 2035 circa 190 TWh veronderstelt;

overwegende dat deze ramingen sterk uiteenlopen en daarom doorlopend moeten worden getoetst aan feitelijk elektriciteitsgebruik, netcongestie en beschikbare netcapaciteit;

verzoekt de regering om met ACM, TenneT, regionale netbeheerders, PBL en Netbeheer Nederland prognoses en scenario's voor de elektriciteitsvraag doorlopend bij te stellen en inzichtelijk te maken in hoeverre en wanneer netbeheerders groeiende elektriciteitsvraag kunnen faciliteren, inclusief de gevolgen voor nettarieven, netcongestie en wachttijden;

verzoekt de regering hierover uiterlijk in Q4 2026 een concreet plan te maken en de Kamer vervolgens periodiek te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van den Berg, Grinwis en Müller.

Zij krijgt nr. 649 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat netcongestie leidt tot wachtrijen voor bedrijven, instellingen en woningbouw, en dat cruciale transformator- en hoogspanningsstations bepalend zijn voor het vrijspelen van netcapaciteit;

overwegende dat vergunningen, ruimtelijke procedures, onderzoeken en bezwaar- en beroepsprocedures de realisatie van deze projecten nog te vaak vertragen;

verzoekt de regering, aanvullend op de reeds lopende generieke versnellingsmaatregelen, binnen het wetgevingsprogramma Stroomlijnen energieprojecten een aparte versnellingsroute uit te werken voor uitbreiding, verzwaring en nieuwbouw van transformator- en hoogspanningsstations die bijdragen aan het oplossen of voorkomen van netcongestie;

verzoekt de regering daarbij te bezien hoe vergunningplichten kunnen worden vereenvoudigd, gebundeld of vervangen door algemene regels, hoe procedures parallel en sneller kunnen verlopen met behoud van rechtsbescherming, en hoe cruciale stations als projecten van groot en urgent maatschappelijk belang onder rijksregie of provinciale regie kunnen worden gebracht;

verzoekt de regering de Kamer hierover uiterlijk 1 oktober 2026 te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van den Berg en Grinwis.

Zij krijgt nr. 650 (29023).

De heer **Van den Berg** (JA21):
Dank u wel.

De voorzitter:

Dank. We gaan nu over naar de heer Grinwis. Hij voert het woord namens de ChristenUnie. Ga uw gang.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Voorzitter, dank u wel. Vorige maand verscheen het rapport "Zoveel kan met lokale flex!" Is de staatssecretaris bereid om een kabinetsreactie op dit rapport te formuleren en dat met de Kamer te delen? Dat was mijn eerste vraag.

Mijn tweede vraag: is er inmiddels een eenvoudige oplossing voor het Prinsentheater in Delft gevonden? Zomaar een kleine, concrete vraag.

Dan drie moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat een aansluitstop in de FGU-regio helaas niet volledig is voorkomen en dat in de toekomst zo veel mogelijk voorkomen moet worden dat dergelijke scenario's zich herhalen;

verzoekt de regering te evalueren hoe de huidige situatie de afgelopen jaren kon ontstaan en hoe de daaropvolgende crisisaanpak is verlopen, waarbij nadrukkelijk wordt ingegaan op de invulling van de rollen van het Rijk, netbeheerders en medeoverheden, daarbij expliciet de geleerde lessen en succesvolle maatregelen in kaart te brengen, en deze lessen actief toe te passen bij de aanpak van netcongestie in andere regio's,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Grinwis, Klos, Van den Berg en Jumelet.

Zij krijgt nr. 651 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat jaarlijks middels monitoren wordt gerapporteerd over het geïnstalleerde vermogen van zon-PV en wind op land, maar dat er geen monitor energieopslag bestaat;

verzoekt de regering om voor het einde van het jaar een monitor energieopslag te ontwikkelen en te implementeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Grinwis, Klos, Van den Berg, Müller en Jumelet.

Zij krijgt nr. 652 (29023).

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):
Ten slotte.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de ACM al sinds 2020 achterblijvende investeringen bij netbeheerders constateert, maar niet zodanige actie onderneemt richting netbeheerders dat wordt geborgd dat netbeheerders voldoende investeren en sneller meer transportcapaciteit realiseren;

overwegende dat de ACM wel degelijk netbeheerders zou kunnen instrueren om verbeterplannen op te stellen om sneller te voldoen aan de vraag naar transportcapaciteit en dat netbeheerders, ondanks externe beperkingen, zelf maatregelen kunnen nemen om projecten sneller te realiseren, bijvoorbeeld door toepassing van nieuwe technieken, optimalisatie van de eigen werkprocessen en betere afstemming tussen TenneT en regionale netbeheerders;

verzoekt de regering om de ACM te vragen investeringsplannen nadrukkelijker te toetsen op onderinvesteringen, netbeheerders te bevragen of alles op alles wordt gezet om zo snel mogelijk te voorzien in benodigde transportcapaciteit en te monitoren dat de netbeheerders de relevante verbeteringen en acties ook daadwerkelijk implementeren;

verzoekt de regering tevens om in overleg met de netbeheerders en de ACM zo nodig acties hierover op te nemen in (lopende) actieprogramma's,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Grinwis en Jumelet.

Zij krijgt nr. 653 (29023).

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):
Tot zover. Hartelijk dank.

De voorzitter:

Hartelijk dank. Dan gaan we luisteren naar mevrouw Van Oosterhout. Zij spreekt namens de fractie van GroenLinks-Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Van Oosterhout** (GroenLinks-PvdA):
Dank. Van mij drie moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat netcongestie het verdienvermogen van Nederland ondermijnt;

overwegende dat uitbreiding van opslagcapaciteit ertoe kan bijdragen dat meer woningen en bedrijven een aansluiting kunnen verkrijgen;

constaterende dat nieuw batterij noodvermogen op rijkslocaties kan helpen netcongestie te verminderen;

verzoekt de regering om tegen Prinsjesdag budget vrij te maken voor meerdere proefopstellingen met nieuw batterij noodvermogen;

verzoekt de regering daarbij dat bijkomend vermogen prioritair in te zetten om die regio's te ondersteunen die het zwaarst door netcongestie getroffen zijn,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Oosterhout.

Zij krijgt nr. 654 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat netcongestie is geconcentreerd in "slechts" 30% van de tijd;

overwegende dat het voor de oplossing van netcongestie essentieel is lokaal vraag en aanbod van alle energiebronnen, inclusief buffers en integratie met warmte, beter op elkaar af te stemmen in samenwerking met burgers en bedrijven;

overwegende dat energiescans voor een betere kennis van zowel vraag als aanbod naar stroom en warmte op lokaal niveau een onmisbare voorwaarde zijn voor gemeenten om gericht energiebeleid te voeren;

verzoekt de regering provincies, gemeenten en netbeheerders opdracht te geven tot het opstellen van energiebeelden waarin vraag, aanbod, opslag en buffers van alle energiebronnen worden meegenomen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Oosterhout.

Zij krijgt nr. 655 (29023).

Mevrouw **Van Oosterhout** (GroenLinks-PvdA):
Tot slot.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat energiebesparing ervoor zorgt dat minder elektriciteit door het net moet en zo ruimte vrijgemaakt kan worden voor nieuwe aansluitingen;

overwegende dat er in Nederland nog een groot onbenut potentieel aan energiebesparing is;

verzoekt de regering energiebesparing integraal onderdeel te maken van de weging van maatregelen voor de aanpak van netcongestie en hier sterker op in te zetten in de communicatie richting ondernemers en de gebouwde omgeving,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Oosterhout.

Zij krijgt nr. 656 (29023).

Mevrouw **Van Oosterhout** (GroenLinks-PvdA):
Dank u wel.

De voorzitter:

Hartelijk dank. Dan gaan we luisteren naar mevrouw Müller. Zij voert het woord namens de VVD-fractie. Gaat uw gang.

Mevrouw **Müller** (VVD):
Voorzitter. De netcongestieproblematiek is enorm. Daar hebben we in het commissiedebat uitgebreid bij stilgestaan.

Wat de VVD betreft heeft de Crisiswet netcongestie de allergrootste prioriteit. De heer Klos zal daar straks een gezamenlijke motie over indienen.

Ik heb zelf een motie over het beter benutten van het net, maar eerst nog een vraag aan de staatssecretaris. Warmtekrachtkoppelingen, installaties die zowel elektriciteit als warmte opwekken uit aardgas, vormen een van de snelst beschikbare manieren om de netcongestie te verlichten. Tegelijkertijd staan de warmte-krachtkoppelingen onder druk. Welke stappen zet de staatssecretaris om ervoor te zorgen dat we de huidige warmte-krachtkoppelingen in bijvoorbeeld de tuinbouw beter benutten? Hoe staat het met de verkenning van het contracteren van gasgestookte opwek? Kan hierin ook versneld worden?

Dan de motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat door beter gebruik te maken van flexibiliteit bij industriële bedrijvigheid extra ruimte op het elektriciteitsnet kan worden gecreëerd;

overwegende dat in de FGU-regio decentrale overheden een belangrijke rol hebben gespeeld bij het identificeren en benaderen van geschikte partijen om flexibiliteit beschikbaar te stellen;

overwegende dat de decentrale overheden hierbij onvoldoende concreet inzicht hebben in de kansen en daadwerkelijke contracteringsmogelijkheden bij bedrijven;

verzoekt de regering met de netbeheerders de beschikbare flexibiliteitspotentie en de mogelijkheden voor contractering in kaart te brengen;

verzoekt de regering om vervolgens met netbeheerders, decentrale overheden en ondernemers samen te werken om zo veel mogelijk van de beschikbare flexibiliteitspotentie daadwerkelijk te contracteren, de (juridische) belemmeringen daarvoor weg te nemen, en de Kamer hier voor het einde van het jaar over te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Müller, Klos, Jumelet, Van den Berg en Grinwis.

Zij krijgt nr. 657 (29023).

Dank u wel. Dan gaan we luisteren naar de heer Kops. O, hij heeft nul minuten spreektijd. Zonder bril had ik dat niet gezien, sorry.

De heer Vermeer is al bijna bij het spreekgestoelte. Hij voert het woord namens de BBB-fractie.

De heer **Vermeer** (BBB):

Dank u wel, voorzitter. Twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat netbewuste nieuwbouw kan bijdragen aan het verlagen van piekbelasting op het elektriciteitsnet;

constaterende dat onzekerheid over de beschikbaarheid en timing van netaansluitingen een belangrijk knelpunt vormt voor woningbouwprojecten;

overwegende dat het flexibel gebruik van het net als gevolg van netbewuste bouw niet mag leiden tot extra ontwikkelrisico's voor woningbouw;

verzoekt de regering om samen met ACM, netbeheerders, provincies, gemeenten en marktpartijen te komen tot een systeem van vroegtijdige capaciteitsreservering met aansluit zekerheid voor woningbouwprojecten en experimenteer ruimte voor netbewuste gebiedsontwikkelingen, gericht op opschaalbare werkwijzen;

verzoekt de regering hierbij te zorgen voor duidelijke afspraken over voorwaarden, fasering, beschikbare capaciteit, uitvoerbaarheid en betaalbaarheid,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Vermeer.

Zij krijgt nr. 658 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat netbewuste nieuwbouw vraagt om extra investeringen in flexibiliteit, zoals opslag, slimme sturing en collectieve systemen;

constaterende dat deze extra investeringen maatschappelijke baten opleveren, maar niet altijd terug te verdienen zijn op projectniveau en deze meerkosten zich moeilijk verhouden tot de politieke wens om meer betaalbaar te bouwen;

verzoekt de regering om te komen tot een structurele financierings- of stimuleringsregeling voor netbewuste nieuwbouw;

verzoekt de regering hierbij te borgen dat meerkosten voor flexibiliteit niet volledig bij ontwikkelaars of bewoners terechtkomen, maar mede worden gedragen vanuit de maatschappelijke systeembaten, zoals efficiënter netgebruik, beperking van netverzwaring en versnelling van woningbouw,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Vermeer.

Zij krijgt nr. 659 (29023).

De heer **Vermeer** (BBB):

Dank u wel.

De voorzitter:

Hartelijk dank. Dan gaan we nu luisteren naar de heer Klos. Hij voert het woord namens de fractie van D66. Gaat uw gang.

De heer **Klos** (D66):

Dank, voorzitter. De file op het stroomnet is een nationale crisis. Het ontzegt mensen een woning, dwarsboomt de groei van ondernemers en maakt ons afhankelijk. Dit is niet het moment om nog eens een studie aan te vragen, dit is het moment om door roeien en ruiten te gaan. Meer ruimte op het net betekent meer schone energie van Nederlandse bodem, een betaalbare energierekening en meer ruimte om op te staan in de wereld voor onze waarden. Ik hoor vaak: het kan niet, het is ingewikkeld en het duurt lang. Maar laten we vandaag juist zeggen: het kan wél en het kan snel. Nederland is groot geworden door creativiteit, daadkracht en samenwerking. Met de Crisiswet netcongestie kunnen we bouwen aan het energienet van de toekomst. Daarom dien ik, mede namens mevrouw Müller, de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat netcongestie Nederland miljarden kost doordat investeringen stilvallen, woningbouw vertraagt en bedrijven niet kunnen verduurzamen;

constaterende dat snelle uitbreiding van de elektriciteitsinfrastructuur noodzakelijk is voor een sterk, duurzaam en onafhankelijk Nederland;

overwegende dat de Crisiswet netcongestie bedoeld is om doorbraken mogelijk te maken en onnodige vertraging tegen te gaan;

verzoekt de regering de Crisiswet netcongestie uiterlijk deze zomer te presenteren, met voorstellen voor onder andere versnelde beroepsprocedures, ruimere mogelijkheden voor vergunningsvrije activiteiten, het centraliseren van bevoegd gezag bij alle projecten van nationaal belang en snellere implementatie van Europese wet- en regelgeving, en daarbij ook de voor- en nadelen van het invoeren van een *lex silencio positivo* (oftewel, wie zwijgt stemt toe) bij vergunningsprocedures voor energie-infrastructuur inzichtelijk te maken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Klos en Müller.

Zij krijgt nr. 660 (29023).

Hartelijk dank. Dan gaan we luisteren naar mevrouw Moinat. Zij voert het woord namens de Groep Markuszower.

Mevrouw **Moinat** (Groep Markuszower):

Voorzitter. Ons elektriciteitsnet komt steeds verder in de knel. Op dit moment wachten 14.000 bedrijven op een stroomaansluiting in Nederland. Ondernemers die willen uitbreiden of starten, worden gewoon tegengehouden. Dit is het handelsland Nederland onwaardig en daar moet snel verandering in komen. Daarom de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het elektriciteitsnet in Nederland vastloopt vanwege een tekort aan regelbaar vermogen;

overwegende dat energiebronnen zoals wind- en zonne-energie afhankelijk zijn van weersomstandigheden en daardoor niet continu beschikbaar zijn;

overwegende dat stabiele en regelbare energiebronnen zoals kernenergie noodzakelijk zijn om heel Nederland te kunnen voorzien van stabiele en betaalbare stroom;

verzoekt de regering alleen te investeren in energiebronnen die niet afhankelijk zijn van wind of zon en kunnen bijdragen aan het tekort aan regelbaar vermogen, zoals kernenergie,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Moinat en Heutink.

Zij krijgt nr. 661 (29023).

Hartelijk dank. Dan is nu de beurt aan de heer Flach namens de fractie van de SGP. Hij is de een-na-laatste spreker in deze termijn.

De heer **Flach** (SGP):

Voorzitter, dank u wel. We kijken terug op een constructief debat en ik onderstreep graag nog mijn waarschuwing die ik heb gedaan. Onze verduurzamingsambities moeten passen bij wat het energiesysteem aankan, anders rijden we op een muur af.

Ik heb gevraagd om juridische ruimte voor tijdelijke flexibiliteitsoplossingen in congestiegebieden. De staatssecretaris verwees naar concepten waar in de FGU-regio aan wordt gewerkt. Dat vind ik te vaag en te mager. Daarom de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de ruimte om middels tijdelijke flexibiliteitsoplossingen in congestiegebieden alsnog woningbouwprojecten, bouwplaatsvoorzieningen of laadpleinen voor transportbedrijven aan te sluiten op het net beperkt is;

overwegende dat flexibele contractvormen en groepscontracten nu niet goed toepasbaar zijn op genoemde projecten, en dat geen ruimte gegeven wordt voor het beoordelen van tijdelijke netondersteunende oplossingen, zoals batterijen, wkk's of laadvoorzieningen, als congestiemaatregel in plaats van een reguliere netaanvraag;

van mening dat alles op alles gezet moet worden om met behulp van tijdelijke flexibiliteitsoplossingen ook in congestiegebieden (woning)bouw- en verduurzamingsprojecten zo veel mogelijk door te kunnen laten gaan, binnen en buiten de FGU-regio;

verzoekt de regering in overleg met ACM, netbeheerders en marktpartijen te verkennen welke juridische knelpunten er zijn voor tijdelijke flexibiliteitsoplossingen ten behoeve van woningbouwprojecten, bouwplaatsvoorzieningen en laadpleinen in congestiegebieden, deze knelpunten op te lossen zodat netbeheerders dergelijke flexibele en netondersteunende oplossingen kunnen toelaten of contracteren, mits deze aantoonbaar congestieverzachtend werken, en de Kamer hierover binnen vier maanden te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Flach.

Zij krijgt nr. 662 (29023).

De heer **Flach** (SGP):

Voorzitter. Tot slot nog twee onbeantwoorde vragen. De flexcontracten van TenneT richten zich nu op zodanige flexibiliteit dat de storingsreserve vrijgehouden kan blijven worden. Je zou kunnen kiezen voor contracten waarbij er alleen teruggeschakeld moet worden als er daadwerkelijk sprake is van een storing. Nogmaals de vraag: wordt dit opgepakt?

Tot slot wil ik opnieuw aandringen op versnelling van ruimtelijke procedures. Hoe worden in de praktijk de krachten gebundeld om de verschillende processtappen voor de bouw van transformatorstations zo veel mogelijk parallel in plaats van achter elkaar af te lopen?

Dank u wel.

De voorzitter:

Hartelijk dank. Tot slot in deze termijn is het woord aan de heer Jumelet namens de CDA-fractie.

De heer **Jumelet** (CDA):

Voorzitter. "Help, mijn man is klusser." Zo begon Remco de Boer van Studio Energie zijn bijdrage in de technische briefing onlangs. Hij verwees naar dat programma, maar hij had het ook over de staat van de energietransitie. Zijn oproep was duidelijk: laten we voortgaan met de verbouwing. Het is altijd goed om consistent te zijn en het resultaat voor ogen te houden. Daarom heb ik vanochtend een praktische motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het aanpakken van netcongestie de hoogste prioriteit heeft;

overwegende dat soepele vergunningseisen kunnen zorgen voor versnelling van energieprojecten en netcongestie sneller op kunnen lossen;

verzoekt de regering om vergunningsvrije netuitbreiding binnen de grenzen van bestaande transformatorstations mogelijk te maken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Jumelet, Müller, Klos en Grinwis.

Zij krijgt nr. 663 (29023).

Hartelijk dank. Dat was de termijn van de Kamer. We gaan vijf minuten schorsen. Daarna krijgen we een appreciatie van de zestien ingediende moties. We zijn even vijf minuten geschorst.

De vergadering wordt van 11.02 uur tot 11.09 uur geschorst.

De voorzitter:

Ik heropen de vergadering. Aan de orde is de voortzetting van het tweeminutendebat over netcongestie en het elektriciteitsnet. Ik geef het woord aan de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat.

Staatssecretaris **De Bat**:

Dank, voorzitter. Dank voor alle inbreng. Ik zal de moties als eerste doorlopen. Daarna zal ik nog een aantal vragen beantwoorden.

De eerste motie, van de heer Van den Berg en medeonderkend door de heer Grinwis, over het verzoek om met decentrale overheden de meerkosten in beeld te brengen en voor Prinsjesdag uitvoeringsopties op tafel te leggen, geef ik oordeel Kamer. Dat is de motie op stuk nr. 648.

Datzelfde geldt voor de motie op stuk nr. 649, ook van de heer Van den Berg. Wat betreft de inhoud: we moeten dat doen om onnodige wachtrijen te voorkomen.

Aan de motie op stuk nr. 650, ook van de heer Van den Berg, geef ik wel een kleine interpretatie. Als ik die motie als volgt mag interpreteren, kan die oordeel Kamer krijgen. De interpretatie is dat u mij oproept om het te verkennen. Dat staat wel bij het tweede verzoek. Daar staat namelijk "te bezien". Bij het eerste verzoek staat "uit te werken", maar als ik het in beide gevallen mag zien als "dat verkennen", dan zullen we dat doen en komen we daarop terug. De motie kan dan oordeel Kamer krijgen.

De **voorzitter**:

De heer Van den Berg knikt instemmend. Daarmee heeft de motie op stuk nr. 650 oordeel Kamer.

Staatssecretaris **De Bat**:

De motie op stuk nr. 651, van de heer Grinwis, gaat over de leerlessen van de FGU. Het lijkt me ontzettend waardevol om die leerlessen door te vertalen, dus ik zeg graag: oordeel Kamer. We moeten dit namelijk doen.

De motie op stuk nr. 652, ook van de heer Grinwis, verzoekt om voor het eind van het jaar een monitor te presenteren. Die motie krijgt idem oordeel Kamer. Energieopslag speelt een belangrijke rol in ons systeem, dus laten we die zeker gaan monitoren. Ik geef 'm dus oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 653, van de heer Grinwis, verzoekt om de ACM te vragen wat te doen, het toetsen goed op te pakken en daarover in gesprek te gaan. Waarom zouden we dat niet doen? Wat mij betreft krijgt die motie dus ook oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 654, van mevrouw Van Oosterhout, gaat over een proefproject met batterij noodvermogen. Als ik de motie zo mag lezen dat ik daarvoor mijn best moet doen, dan kan ik 'm oordeel Kamer geven. Het vrijmaken van budget regel je natuurlijk niet even per motie, maar ik ga er wel mijn best voor doen. Ik zoek daarnaar. Ik hoop vanzelfsprekend ook iets te vinden. Als dat de uitleg en de interpretatie mag zijn, dan kan ik 'm wat mij betreft oordeel Kamer geven.

De **voorzitter**:

Mevrouw Van Oosterhout knikt instemmend. De motie op stuk nr. 654 heeft oordeel Kamer.

Staatssecretaris **De Bat**:

De andere motie van mevrouw Van Oosterhout, de motie op stuk nr. 655, over de energiescan geef ik ook oordeel Kamer.

Over de motie op stuk nr. 656, over energiebesparing als onderdeel van de aanpak van netcongestie, zeg ik: ja, want dat moeten we zeker doen. Het begint bij besparen en daarna komt pas de vraag. Wat mij betreft krijgt die dus ook oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 657, van mevrouw Müller, verzoekt de beschikbare flexpotentie in beeld te brengen in het kader van de contractering en om samen te werken met netbeheerders en decentrale overheden om die potentie in te zetten. Die krijgt ook oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 658 gaat over de bevordering van netbewuste nieuwbouw. Als we de motie iets eerder gekend hadden, dan hadden we misschien tot een dictum kunnen komen waardoor we het eens konden zijn met deze motie. Het gaat om het volgende. We pakken de capaciteitsreservering nu anders aan. Het gaat meer over het op tijd aanvragen van capaciteit. We zijn bezig met gemeenten en provincies om dat goed te organiseren. De netbeheerders spelen daar ook een rol in. Wat de motie nu vraagt, is om eigenlijk iets meer terug te gaan naar het oude systeem. Ik moet de motie dan eigenlijk ontraden. Dat moet ik dus ook doen, want dat is wat er nu staat. Maar als we daarover in gesprek kunnen, denk ik wel dat we een deel van wat u vraagt, absoluut kunnen doen.

De heer **Vermeer** (BBB):

Het is mij niet helemaal duidelijk waar de staatssecretaris een probleem ziet in mijn verzoeken.

Staatssecretaris **De Bat**:

Waar het om gaat, is dat we een nieuw prioriteringskader van de ACM hebben gekregen. Dat prioriteringskader geldt. Binnen het prioriteringskader — dat is in categorie 3 — komt woningbouw aan de orde. De gemeenten en provincies moeten nu tot aanvragen komen voor projecten in de toekomst. Dat is hoe het systeem nu is, dus feitelijk gebeurt dat al. Als je vroegtijdige capaciteitsreservering daarnaast zet, ga je in tegen het geldende kader. Dat kan niet de bedoeling zijn, want de ACM heeft dit nou eenmaal vastgesteld. De gemeenten en provincies zorgen ervoor dat ze de aanvragen en de projecten kennen, zodat ze bij de netbeheerders bekend zijn en aangesloten kunnen worden.

De heer **Vermeer** (BBB):

Volgens mij staat dat hier, maar als de staatssecretaris dit zo interpreteert, mag hij dat zo interpreteren. Het gaat er vooral om dat er experimenteeruimte beschikbaar gesteld wordt. Volgens mij is dat nu geen onderdeel van de hele prioritering.

Staatssecretaris **De Bat**:

We zijn het eens over het feit dat we woningbouw willen aansluiten zodra we weten dat die projecten bestaan. Met het nieuwe prioriteringskader verschuift er iets en moet er afgewogen worden. We vragen ontwikkelaars, gemeenten en provincies om in beeld te brengen wat de projecten voor de komende jaren zijn, zodat de netbeheerders daarop

kunnen reserveren, maar om de jaren daarna, dus tussen de vijf en tien jaar, ook in beeld te brengen, zodat de netbeheerders weten welke projecten eraan komen. Zo werkt het systeem op dit moment. Als je daar nog een systeem van vroegtijdige capaciteitsreservering naast zet, dan maak je er een dubbel systeem van. Volgens mij moeten we dat niet doen, want dan hebben we twee systemen.

De voorzitter:
Goed ...

De heer Vermeer (BBB):
Helaas moet ik het dan zo interpreteren dat het vroegtijdig melden dan geen zin heeft, omdat er geen capaciteit gereserveerd wordt. Als dit de uitleg van de staatssecretaris is, dan blijven we dus dezelfde problemen houden.

Staatssecretaris De Bat:
Volgens mij legde ik het positiever uit, namelijk dat we juist bezig zijn om het systeem binnen het geldende prioriteringskader op orde te brengen, zodat we weten welke projecten er zijn. We zorgen ervoor dat we die projecten vroegtijdig kunnen aanmelden bij de netbeheerders, zodat men, als men gaat bouwen, zeker is van stroom.

De voorzitter:
De motie op stuk nr. 658 is ontraden in deze vorm.

De heer Van den Berg (JA21):
Ik wil nog even kort terugkomen op de motie op stuk nr. 652 van de heer Grinwis, die ik mede heb ondertekend. Ik wil daar toch eigenlijk een verzoek bij doen. Een monitor energieopslag is natuurlijk uitstekend, maar is het niet slim om daarin ook gelijk de mogelijkheden voor opwek mee te nemen? Die zijn namelijk ook juist weer van toepassing op de congestiemarkt.

Staatssecretaris De Bat:
Zeker, maar die monitoren we al. Die monitor bestaat al. Het gaat juist om de vraag naar de toevoeging van opslag. Dat is een goede vraag.

De voorzitter:
Dan gaan we door naar de motie op stuk nr. 659.

Staatssecretaris De Bat:
De motie op stuk nr. 659, van de heer Vermeer, over netbewuste nieuwbouw. Deze motie is eigenlijk ontijdig, in die zin dat het ministerie van VRO op dit moment, ook in overleg met gemeenten, aan het kijken is hoe ze dit kunnen doen en hier een oplossing voor kunnen vinden. Ik zou u dus willen vragen om de motie nog even aan te houden totdat VRO dit heeft uitgedacht en u hierover geïnformeerd heeft.

De heer Vermeer (BBB):
Ik vind die verschillende silo's van de verschillende ministeries, waar we het in dit huis steeds over hebben, lastig.

Feitelijk ondersteunt deze motie hetgeen VRO naar op zoek is. Hoe kan iets ontijdig zijn als ze nog aan het praten zijn? Als de Kamer dit signaal geeft en voor deze motie stemt, dan is dat toch een ondersteuning van iets waar VRO mee bezig is? Dat is dan toch een duidelijk signaal vanuit de Kamer? De motie is dan juist supertijdig, want het heeft geen zin om dit te doen als er al oplossingen en regelingen zijn bedacht.

Staatssecretaris De Bat:
Ja, maar de nuance is dat de rekening met deze motie volledig bij het Rijk wordt gelegd. VRO zoekt naar hoe je de kosten van het hele systeem van netbewust bouwen zodanig kan inrichten dat ook ontwikkelaars, gemeenten en misschien zelfs provincies en het Rijk meebetalen aan het geheel. Geef VRO dus even de tijd en ruimte om dat met al die partijen, bouwende partijen en ontwikkelaars, te doordelen. Wij komen zeker nog met brieven over netcongestie, ook nog voor de zomer. We gaan proberen om dit dan ook specifiek mee te nemen in de brief voor de zomer over netcongestie of in de eerste brief na de zomer over netcongestie.

De voorzitter:
Meneer Vermeer, bent u eventueel bereid om ... Ja?

De heer Vermeer (BBB):
De staatssecretaris legt precies de vinger op de zere plek, want deze motie roept juist op om de kosten niet bij bewoners en bedrijven neer te leggen. Dan is de motie niet ontijdig, maar ontraadt de staatssecretaris 'm, denk ik. Maar dit is wel een signaal van wat de Kamer wil.

Staatssecretaris De Bat:
Het gaat niet alleen om ondernemers en bewoners; er zijn ook nog steeds ontwikkelaars, gemeenten en provincies in dit land. Je wilt dat die kosten op de plek terecht komen waar ze het beste horen.

De voorzitter:
De motie op stuk nr. 659 krijgt het oordeel ontijdig.

Staatssecretaris De Bat:
Ja. Dan kom ik bij de motie op stuk nr. 660, over de Crisiswet netcongestie. Daar hebben we over nagedacht, want het begrip "crisiswet" heeft ondertussen een eigen betekenis gekregen. Ik geef de motie op dit moment graag oordeel Kamer. We komen in de zomer terug met informatie. De zomer duurt in ons land nog steeds tot 30 september, dus we hebben enige tijd om dat op te lossen. Maar ik wil de verwachtingen daarbij niet te hoog maken. Het proces dat we nu hebben ingericht, is een proces waarin we met een wetgevingstraject komen. Dat zal heel snel leiden tot ingrepen op bepaalde wetten, waarin nu de klem zit. Dan is een beetje de gedachte "met één wet los je alles op", maar ik denk dat je juist sneller tot resultaat zult komen met verschillende ingrepen op verschillende plekken. Dat zullen we op dat moment, in september, bij u neerleggen.

De voorzitter:

Volgens mij duurt de zomer tot 21 september, toch? Die duurt niet tot 30 september. Maar goed, dat maakt niet zoveel uit.

Staatssecretaris De Bat:

Ik kom uit Zeeland. Daar is de zomer altijd langer.

De voorzitter:

Ja, daar hebben ze lange zomers.

De heer Klos (D66):

Ik wil inderdaad geen debat over de duur van de zomer gaan voeren. Volgens mij staat de kern overeind: voor de Kamer zou dit een prioriteit moeten zijn en voor het kabinet ook. Dat betekent misschien ook dat je ergens nog iets weg moet halen en prioriteiten van andere wetgeving af moet halen om dit voor elkaar te krijgen, juist omdat het zo'n flessenhals is voor eigenlijk alle andere problematiek. Zolang die kern overeind staat en die urgentie wordt gevoeld — die proef ik ook wel bij het kabinet — ben ik tevreden met deze uitleg.

Staatssecretaris De Bat:

Dat kan ik alleen maar bevestigen. Dit heeft de hoogste prioriteit.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 660 krijgt dus oordeel Kamer. De motie op stuk nr. 661.

Staatssecretaris De Bat:

De motie op stuk nr. 661 ontraad ik. Dit is in strijd met het beleid dat we voeren. Wij denken genuanceerder over de brede energiemix.

De motie op stuk nr. 662 van de heer Flach krijgt oordeel Kamer, mits ik die zo mag lezen dat we daar in oktober, als we weer een update over netcongestie sturen in een Kamerbrief, over terugkoppelen. Dan gaat dat lukken.

De voorzitter:

De heer Flach knikt instemmend. De motie op stuk nr. 662 krijgt oordeel Kamer.

Staatssecretaris De Bat:

Dan de motie op stuk nr. 663 van de heer Jumelet, de laatste. Ook die krijgt oordeel Kamer. Dat is inderdaad ook wat we graag willen: de vergunningsvrije grenzen zo goed mogelijk oprekken om te zorgen dat we tempo kunnen maken.

Dat waren de moties. Dan heb ik nog een aantal vragen. De appreciatie van het onderzoek van CE Delft zullen we u zeker sturen, meneer Grinwis. Dat doen we voor de zomer. Dat krijgt u dus.

Er is nog geen oplossing voor het theater. Er worden wel goede gesprekken gevoerd. Daar zitten we bovenop. We

hebben deze casus bijna tot nationale proefcasus benoemd, dus in die zin zijn we er druk mee bezig.

Dan de vraag van mevrouw Müller over de wkk's. Er is op dit moment een sectorale aanpak op dit thema. We zijn daar heel druk mee. We zien inderdaad op veel plekken waar een wkk is dat die ook echt helpt bij het oplossen van netcongestie in dat gebied. We zijn het dus met u eens. We zullen er alles aan doen om, daar waar het kan, de wkk's als onderdeel van de oplossing te presenteren. In een van de volgende brieven zullen we daar ook nog wat nader op ingaan, maar het is absoluut een route naar de oplossing.

Dan de vraag van de heer Flach of er gekeken wordt naar de contracten voor het benutten van de storingsreserve. Ja, ook daar kijken we naar. We hebben daar wel het gesprek met netbeheerders en de ACM voor nodig, want dan moet je een aantal criteria loslaten. Maar dat is nou net wat we in dit traject vaker moeten doen: bestaande afspraken en grenzen net even loslaten omdat je het wilt oplossen. Dus ja, we zijn ermee bezig.

Dan de vraag over het versnellen van de ruimtelijke procedures. Dat is ook een beetje wat in de motie op stuk nr. 663 werd gevraagd. We moeten meer parallel doen. We moeten soms ook procedures gelijktijdig durven voeren, bijvoorbeeld door het bevoegd gezag eerder vast te stellen, dan al die ruimtelijke procedure te starten en in je ruimtelijke procedure ook gelijk je aankoop- en aanbestedingsproces te starten. Dat zijn wel manieren om parallel te versnellen. Daar kijken we absoluut naar. Sterker nog, op een aantal plekken doen we dat nu ook al. Ik zie dat dus ook als een oproep om daarmee door te gaan.

Ik heb alles beantwoord, voorzitter.

De voorzitter:

Dank voor uw inbreng.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

We gaan volgende week dinsdag, op 2 juni, over de ingediende moties stemmen. Ik schors een ogenblik en dan wisselen we van bewindspersoon.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.